

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy

i (...)

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 października 2023 r.

w W.

sprawy Z. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania Z. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 27 kwietnia 2023 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 877/23

UZASADNIENIE

Z. G. w dniu 15 maja 2023 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 kwietnia 2023 r., znak: (...), zaskarżając ją w całości. Ubezpieczony wniósł o zwrot składek pobranych za okres pracy w (...) Marszałkowskiej w dniach od 13 września 2010 r. do 18 maja 2018 r. w kwocie 103.302,32 zł, wobec braku możliwości wliczenia ich do emerytury mundurowej, której kwota wynosi maksymalnie przewidziane ustawowo 75% podstawy wymiaru i nie może zostać zwiększona, co potwierdza załącznik nr 1 oraz braku możliwości ich wypłaty inną drogą, na skutek braku odpowiednich regulacji prawnych dla danego przypadku, jaką jest praca w (...) Marszałkowskiej jako strażak.

Zaskarżonej decyzji ubezpieczony zarzucił błędną kwalifikację pracy w (...) Marszałkowskiej jako strażak w okresie od 13 września 2010 r. do 18 maja 2018 r., która winna być uznana za pracę w służbie mundurowej w świetle aktualnie obowiązujących przepisów Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytury funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz ustawy z dnia 26 maja 2018 r. o (...) Marszałkowskiej.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący się podniósł, że w okresie od 23 lipca 1991 r. do 30 maja 2008 r. pracował w K. Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m. st. W. przy ul. (...) w W. jako strażak (ostatnie stanowisko dowódca zmiany), która to praca była podstawą do przyznanej mu w 2008 r. emerytury mundurowej na podstawie przepisów u.z.e.f. w kwocie 75%. Następnie, w dniu 13 września 2010 r. rozpoczął pracę w (...) Marszałkowskiej jako

strażak, na stanowisku dowódca sekcji, którą wykonywał do dnia 18 maja 2018 r. i od której były prowadzone składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 103.302,32 zł na przestrzeni tych lat. Ubezpieczony wskazał, że po ukończeniu 65 roku życia złożył wniosek o przyznanie mu drugiej emerytury. Odwołujący się wskazał, że w świetle art. 2 ust. 1 oraz 2 u.s.m. załącznika nr 2 zakres zadań pełnionych przez niego oraz zakres obowiązków funkcjonariusza (...) Marszałkowskiej pokrywają się, co jednoznacznie jest z faktem, że osoba pracująca jako strażak, na stanowisku dowódcy sekcji w (...) Marszałkowskiej miała takie same obowiązki z funkcjonariuszem Staży Marszałkowskiej, co jest tożsame z tym, że okres jego pracy w (...) Marszałkowskiej powinien być liczony na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów, na równi z okresem pracy funkcjonariusza (...) Marszałkowskiej, czyli służby mundurowej. Ponadto załącznik nr 3 poświadcza, że pracował jako strażak w (...) Marszałkowskiej. Zgodnie z treścią art. 13 ust. 1 pkt 5 jako okresy równoważne z zatrudnieniem ze Służbą w Policji, Państwowej Straży Pożarnej winno się traktować również pracę jako strażak w (...) Marszałkowskiej, czego nie dokonał ZUS (odwołanie z dnia 15 maja 2023 r. – k. 3-5 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że wypłata świadczenia emerytalnego została zawieszona, ponieważ ubezpieczonemu przysługuje emerytura policyjna z Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA. Ponadto, przywołał art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, wskazując, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. O. rentowy powołując się na art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, podniósł, że składki emerytalne z tytułu zatrudnienia w charakterze pracownika są należne i nie podlegają zwrotowi. Równocześnie organ rentowy zauważył, że za okres pracy w (...) Marszałkowskiej od 13 września 2010 r. do 18 maja 2018 r. ubezpieczony został zgłoszony przez pracodawcę jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia emerytalne. Składki te zostały uwzględnione przy wysokości emerytury przez ZUS. Cały czas istnieje możliwość wypłacania tego świadczenia, pod warunkiem jego wybrania, zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 czerwca 2023 r. – k. 10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. G., ur. (...), posiada uprawnienia do emerytury policyjnej od dnia 1 czerwca 2008 r. Do ustalenia prawa i wyliczenia wysokości emerytury mundurowej uwzględniono okresy zasadniczej służby wojskowej od 26 kwietnia 1979 r. do 6 kwietnia 1982 r. oraz w jednostkach ochrony przeciwpożarowej i w Państwowej Straży Pożarnej od 23 lipca 1991 r. do 31 maja 2008 r., a także okresy zatrudnienia przed służbą 17 lipca 1978 r. do 28 lutego 1979 r., od 21 marca 1979 r. do 25 kwietnia 1979 r., od 7 kwietnia 1982 r. do 18 maja 1982 r., od 19 maja 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r., od 2 listopada 1982 r. do 5 marca 1983 r., od 1 czerwca 1983 r. do 20 września 1983 r., od 1 listopada 1983 r. do 30 czerwca 1989 r., od 1 lipca 1989 r. do 15 lutego 1990 r., od 10 lipca 1990 r. do 11 sierpnia 1990 r., od 1 października 1990 r. do 21 października 1990 r., od 29 października 1990 r. do 28 lutego 1991 r., od 4 kwietnia 1991 r. do 6 lipca 1991 r. (informacja z Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z dnia 28 marca 2023 r. – a.r.).

Ubezpieczony w okresie od 13 września 2010 r. do 18 maja 2018 r. pracował w (...) Marszałkowskiej jako strażak na stanowisku dowódcy sekcji na podstawie umowy o pracę (bezsporne).

W dniu 9 lutego 2023 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek z dnia 9 lutego 2023 r. – a.r.). Po rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał w dniu 27 kwietnia 2023 r. decyzję znak: (...) w której przyznał Z. G. emeryturę od dnia 9 marca 2023 r. i jednocześnie zawiesił jej wypłatę z powodu prawa do więcej niż jednego świadczenia, informując, że może być wypłacone tylko jedno świadczenie – wyższe lub przez ubezpieczonego wybrane (decyzja ZUS z dnia 27 kwietnia 2023 r. – a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny, Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów zgromadzonych w aktach przedmiotowej sprawy, w tym w aktach organu rentowego. Dokumenty te nie budziły zastrzeżeń i zostały ocenione jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. G. podlegało oddaleniu.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021r., poz. 1805), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym. O takim sposobie załatwienia sprawy Sąd wcześniej uprzedził strony, powołując się dodatkowo na art. 15zsz¹ ustawy z dnia 20 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842) i udzielając stronom 14-dniowego terminu na złożenie pism procesowych prezentujących ich ostateczne stanowiska w sprawie (k. 19 a.s.).

Przechodząc do rozważań dotyczących zasadności odwołania, w pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2023r., poz. 1251), zwanej dalej ustawą emerytalną, świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach. Art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej przewiduje jednak, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

W rozpatrywanej sprawie Z. G. ma przyznane prawo do emerytury policyjnej od dnia 1 czerwca 2008r., a jednocześnie – z uwagi na podjęcie zatrudnienia po przejściu na emeryturę mundurową – nabył prawo do emerytury z systemu powszechnego. W decyzji przyznającej świadczenie emerytalne Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesił jednak jego wypłatę z uwagi na okoliczność, że ubezpieczony pobiera emeryturę policyjną, z czym ubezpieczony nie zgodził się.

Sąd, analizując wskazane zagadnienie, miał na względzie, że stanowisko organu rentowego odpowiada treści tych przepisów ustawy emerytalnej, które zostały zacytowane. Wynika z nich, że w przypadku osób uprawnionych do emerytury z ubezpieczenia społecznego w zbiegu z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach dotyczących zaopatrzenia emerytalnego tzw. służb mundurowych, wymienionych w art. 95 ust. 2 tej ustawy, wypłaca się wyłącznie jedno z tych świadczeń. Reguła pobierania jednego świadczenia emerytalno-rentowego znalazła swoje odzwierciedlenie również w art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 586 – dalej jako ustawa zaopatrzeniowa), który to przepis stanowi,

iż w przypadku zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w tejże ustawie zaopatrzeniowej z prawem do emerytury lub renty określonym w odrębnych przepisach (w szczególności w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i art. 7 ustawy zaopatrzeniowej wykluczają zatem możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi przez ustawodawcę wyjątkowymi sytuacjami. Zasada pobierania jednego świadczenia doznaje wyjątku, między innymi w art. 96 ust. 1 ustawy emerytalnej, który w punkcie 1 odnosi się do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, w punkcie 2 dotyczy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020r., poz. 517); natomiast w punkcie 3 odnosi się do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową, co znajduje rozwinięcie w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Z kolei wyjątek od ogólnych zasad wypłacania jednego świadczenia, wynikający z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczy przypadku emerytur wojskowych obliczonych na podstawie art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, to jest emerytury żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999r.

Wypada przy tym zaznaczyć, iż zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Zagadnienie związane z prawem do pobierania jednego ze zbiegających się świadczeń emerytalno-rentowych zostało również omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przy czym przed 15 grudnia 2021 roku judykatura nie była w tym względzie jednolita. Między innymi w wyrokach z dnia 4 grudnia 2013r. (II UK 223/13, LEX nr 1394110), z dnia 8 maja 2012r. (II UK 237/11, OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91) oraz z dnia 24 maja 2012r. (II UK 261/11, LEX nr 1227967), Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości jednoczesnego pobierania świadczenia wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast w innych orzeczeniach wskazano, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej.

Ostatecznie, rozstrzygając problem różnych poglądów prezentowanych w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów wydał uchwałę w dniu 15 grudnia 2021r. (III UZP 7/21). Wynikało to z tego, że Sąd Najwyższy w składzie zwykłym, postanowieniem z dnia 22 września 2021r., III UZP 5/21, wydanym na podstawie art. 390 § 1 zdanie drugie k.p.c., przekazał do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższemu przedstawione mu uprzednio przez Sąd Apelacyjny następujące zagadnienie prawne: czy ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej).

Występująca w dotychczasowym orzecznictwie kontrowersja wywołująca rozbieżność, a w konsekwencji powodująca poważne wątpliwości i kreująca to zagadnienie prawne nie dotyczyła wykładni całego art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ale użytego w tym przepisie zwrotu - "emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej", który określa wyjątki od niewątpliwie obowiązującej w polskim prawie zabezpieczenia społecznego zasady prawa do jednego świadczenia z tytułu tego samego ryzyka, zwanej też zasadą nie kumulacji świadczeń. W ocenie Sądu Najwyższego w powiększonym składzie, wykładnia będącego przedmiotem analizy zwrotu, dokonywana

z uwzględnieniem reguł gramatycznych, musi prowadzić do wniosku, że uprawnione jest zarówno przyjęcie, że w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej chodzi wyłącznie o odesłanie do zasad, a więc jedynie do sposobów obliczenia emerytury wojskowej określonych w art. 15a i art. 18e ustawy zaopatrzeniowej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019r., I UK 426/17), jak i uznanie, że owe zasady nie mogą abstrahować od dwóch odrębnych kręgów adresatów owych zasad, gdyż są one odnoszone tylko do nich, skoro unormowane w powołanych przepisach zasady obliczenia emerytur wojskowych dotyczą jedynie "żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999r." oraz "żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012r." (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 grudnia 2013r., II UK 223/13), natomiast z całą pewnością nie żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999r., gdyż zasady obliczania przysługującej im emerytury wojskowej określają art. 14 i art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, przewidujące między innymi możliwość doliczenia do wysługi emerytalnej okresów "stażu cywilnego". To drugie stanowisko bez wątpienia zyskuje wsparcie w wykładni gramatycznej kontekstowej nakazującej odwołanie się do tekstu, którego część stanowi zwrot podlegający interpretacji (kontekstu), a zatem każe uwzględniać także miejsce, w którym ustawodawca ów zwrot umieścił. W świetle uregulowań zawartych w powołanych przepisach wspólnym mianownikiem dla wszystkich wymienionych grup żołnierzy zawodowych jest tylko maksymalna i minimalna kwota emerytury, która nie może przekroczyć 75% podstawy jej wymiaru (art. 18 ust. 1 oraz art. 18h ust. 1), a także nie może być niższa od kwoty najniższej emerytury (art. 18 ust. 2 i 3 oraz art. 18h ust. 2), ale już nie przyjęte w nich reguły obliczania emerytury. Przechodząc do wykładni systemowej użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...", Sąd Najwyższy wskazał, że daje on podstawę do przyjęcia, iż ów wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów. To dla nich ustawodawca wprowadził bowiem (na przyszłość) możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im równocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu "cywilnego" i pozostawiając jednak taką samą możliwość (prawo wyboru) także dla żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999r., po spełnieniu (poczynając od dnia 1 stycznia 2025r.) przesłanek określonych w art. 18i ustawy zaopatrzeniowej.

W ocenie Sądu Najwyższego projektodawca nie zakładał możliwości kumulacyjnego pobierania świadczeń z obu systemów. Przyjął bowiem, a założenie to zostało następnie w pełni zaakceptowane i zrealizowane w toku procesu legislacyjnego, że w każdym przypadku osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury powszechnej, która pozostawała w zawodowej służbie wojskowej w dniu 1 stycznia 1999r. musi dokonać wyboru świadczenia, które ma być jej wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez "uzupełnienia" jej o zwiększenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Sąd Najwyższy zauważył również, że wyjątki od zasady nie kumulacji świadczeń przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz z ustawie o emeryturach kapitałowych wykładane systemowo nie mogą być pomocne przy rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia prawnego, o tyle ich wykładnia funkcjonalna (celowościowa) potwierdza, że użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrot "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)..." oznacza jego zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do żołnierzy wymienionych w tych przepisach. Jeśli bowiem emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu "cywilnej" wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści, jaką przynosi zwiększenie emerytury. Przejście w obecnie obowiązującym modelu zabezpieczenia społecznego z dotychczasowego systemu "zdefiniowanego świadczenia" na system "zdefiniowanej składki", który wyraża się w daleko idącej proporcjonalności między wniesionym wkładem a wysokością świadczenia istotnie ograniczył zasadę solidarności wspólnoty ryzyka w tym znaczeniu, że nie występuje obecnie mechanizm umożliwiający rozdział środków do osób, które krócej i mniej partycypowały w finansowaniu swojego ubezpieczenia emerytalnego.

Sąd Najwyższy odniósł się również do zasad i praw konstytucyjnych, które

w ocenie wielu ubezpieczonych były łamane przy wydawaniu niekorzystnych dla nich decyzji. Tymczasem, w ocenie Sądu Najwyższego, należy przede wszystkim podzielić stanowisko wyrażone w przytaczanym już wyroku SN z dnia 24 stycznia 2019r. (I UK 426/17), zgodnie z którym dla analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie ma znaczenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą, co potwierdza powołane w wymienionym wyroku orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że przyjęcie założenia, zgodnie z którym dyferencjacja uprawnień żołnierzy w zakresie prawa do wypłaty świadczeń emerytalnych w zbiegu jest związana wyłącznie z datą powołania ich do służby wojskowej (przed i po 1 stycznia 1999r.) i stanowi jej konsekwencję, oznaczałoby ich nierówne traktowanie. Opisane dwie grupy żołnierzy były objęte w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi, co data powołania ich do służby jedynie ilustruje. Okoliczność polegająca na wprowadzeniu od dnia 1 stycznia 1999r. systemu "zdefiniowanej składki" w miejsce systemu "zdefiniowanego świadczenia" i związane z tym istotne różnice w zakresie unormowania sposobu opłacania składek na powszechne ubezpieczenie społeczne przez żołnierzy powołanych do służby do dnia 1 stycznia 1999r., jak i po tym dniu, nie może zaś pozostać bez znaczenia dla ustalania zakresu podmiotów, którym przysługuje równe traktowanie. Celem oraz treścią wprowadzonego przez ustawodawcę zróżnicowania jest "wpasowanie" żołnierzy pozbawionych prawa do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia "stażu cywilnego" w nowy system ubezpieczeń społecznych bazujący na zdefiniowanej składce, która w dużym stopniu oznacza realizację zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia oraz abstrahuje od solidarnościowego charakteru świadczeń zabezpieczeniowych. Po drugie, moment wprowadzenia omawianej dyferencjacji wskazuje na związenie jej z przyjętym w ustawie emerytalnej procesem stopniowego wygaszania dotychczasowych uprawnień emerytalnych na rzecz jednolitego, powszechnego systemu. Proces ten jest zaś w pełni akceptowany zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie prawa ubezpieczeń społecznych (por. m.in. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 22 czerwca 1999r., K. 5/99, OTK ZU 1999 Nr 5, poz. 100, z dnia 4 stycznia 2000r., K. 18/99, OTK ZU 2000 Nr 1, poz. 1 oraz K. 1/00, OTK 2000 Nr 6, poz. 185 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2011r., III UK 217/10, LEX nr 950438 i z dnia 26 kwietnia 2016r., I UK 151/15, LEX nr 2050671). Po trzecie, wspomniana dyferencjacja ma charakter proporcjonalny, gdyż bilansuje ją omówiona wcześniej regulacja art. 18i ustawy zaopatrzeniowej. Po czwarte, trudne do pogodzenia z zasadami sprawiedliwości społecznej byłoby postawienie jednych żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999r. w sytuacji lepszej (a przez to nierównej) od takich samych żołnierzy, którym wzrost emerytury wojskowej z tytułu uwzględnienia samych okresów służby pozwalałby na uzyskanie tego świadczenia w wysokości tylko nieznacznie niższej niż 75% podstawy wymiaru (na przykład 74%).

Odpowiadając więc na zadane pytanie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego.

Opisany wyżej rezultat wykładni systemowej oraz funkcjonalnej (celowościowej) art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej pozwala przyjąć konstatację, że osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury powszechnej, która pozostawała w zawodowej służbie wojskowej w dniu 1 stycznia 1999r., musi dokonać wyboru świadczenia, które ma być jej wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez "uzupełnienia" jej o zwiększenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Taki pogląd jest powszechny w orzecznictwie Sądu Najwyższego również po dacie wydania omówionej uchwały składu 7 sędziów (np. wyrok SN z dnia 24 sierpnia 2023r., (...) 35/22; wyrok SN z 2 sierpnia 2023r., (...) 2/23).

Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie, uwzględniając pogląd zaprezentowany w ww. uchwale oraz dokonując wykładni językowej i systemowej przedstawionych powyżej regulacji prawnych, przyjął więc, że Z. G., choć nabył prawo do emerytury mundurowej, jak również emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, to jest uprawniony do pobierania jednego z tych świadczeń. W

przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające odstępianie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W ocenie Sądu nie znajduje zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ponieważ ubezpieczony pozostawał w służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej. Przedstawione przepisy prawa odnoszące się do wyjątków od reguły wypłacania jednego świadczenia, jako regulacje szczególne podlegają wykładni ścisłej, a ich rozszerzająca interpretacja jest niedopuszczalna.

Wskazać również należy, że słusznie organ rentowy powołując się na treść art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podniósł, że składki emerytalne z tytułu zatrudnienia ubezpieczonego w charakterze pracownika w (...) Marszałkowskiej są należne i nie podlegają zwrotowi. Składki te zostały uwzględnione przy wysokości emerytury przez ZUS.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do zmiany decyzji z dnia 27 kwietnia 2023r., znak: (...)oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.